

**Pengaruh Pendidikan Asas Vokasional terhadap Kebolehkerjaan
Murid Sekolah Menengah Harian di Sabah**
*The Impact of Basic Vocational Education on the Employability
of Secondary School Students in Sabah*

¹GHAZALI @ HASSAN SULAIMAN

²ABDUL SAID AMBOTANG

¹Km 36, Jalan Balung 91009 Tawau, IPG Kampus Tawau, Sabah,

²Fakulti Psikologi dan Pendidikan, Universiti Malaysia Sabah, Jln. UMS, 88400 Kota Kinabalu.

¹lahzd@yahoo.com.my, ²said@ums.edu.my

Diterima: 3 Mei 2017 / Dibaiki: 21 September 2017

Abstrak Kajian ini bertujuan mengenal pasti pengaruh Pendidikan Asas Vokasional (PAV) terhadap kebolehkerjaan murid di sekolah menengah harian yang terpilih di Sabah sebagai persediaan untuk melanjutkan pengajian di institusi kemahiran ataupun untuk menyediakan pelajar memasuki alam pekerjaan. Di samping itu, objektif kajian ini adalah untuk mengenal pasti tahap perbezaan kemahiran vokasional, strategi pembelajaran dan kebolehkerjaan dalam kalangan murid PAV, mengenal pasti perbezaan kebolehkerjaan murid PAV berdasarkan demografi dan mengenal pasti pengaruh faktor penyumbang, iaitu kemahiran vokasional dan strategi pembelajaran terhadap kebolehkerjaan murid PAV. Hasil kajian menunjukkan bahawa tahap kemahiran vokasional dan strategi pembelajaran adalah sederhana tinggi, manakala tahap kebolehkerjaan dalam kalangan murid PAV adalah tinggi. Terdapat perbezaan yang signifikan bagi kebolehkerjaan murid PAV berdasarkan jantina. Dari segi bangsa dan kursus pula, tidak terdapat perbezaan yang signifikan pada kebolehkerjaan murid PAV. Dari aspek faktor peramal kajian, mendapati terdapat pengaruh yang signifikan bagi faktor penyumbang kemahiran vokasional dan strategi pembelajaran terhadap kebolehkerjaan murid PAV. Implikasi kajian ini mencadangkan supaya penekanan terhadap kebolehkerjaan dalam kalangan murid PAV perlu sentiasa ditingkatkan dan peluang pelajar PAV untuk melanjutkan pengajian di institusi kemahiran yang lebih tinggi diperluaskan. Selain itu, kebolehkerjaan pelajar PAV juga perlu terserlah semasa memasuki pasaran kerjaya untuk menarik minat industri dalam mendapat tenaga kerja yang mempunyai nilai kebolehkerjaan yang tinggi dan kompeten.

Kata kunci: Pendidikan Asas Vokasional (PAV), kebolehkerjaan, institusi kemahiran, kerjaya, kompeten.

***Abstract** This study aims to identify the influence of Basic Vocational Education (PAV) on the employability of students in selected secondary schools in Sabah in preparing the students to study at skill training institutions or for the workplace. In addition, this study serves to identify the levels of vocational skills, learning strategies and employability among PAV students, differences of PAV students' employability based on demographic particulars and the influence of contributing factors, i.e. vocational skills and learning strategies on PAV students' employability. The findings showed that there were significant differences of employability among PAV students based on gender. While in terms of race and course taken, there was no significant difference in the level of employability among PAV students. In terms of predictive factors, the results showed that vocational skills and learning strategies are significant contributing factors that influence PAV student's employability. The implications of this study is to always increase the emphasis on employability among PAV students and broaden the opportunities for PAV students to further their studies at skill training institutions at a higher level. Moreover, employability among PAV students should also be evident when entering the job market in order to attract the industry in getting manpower with high employability value and that are competent.*

Keywords: Basic Vocational Education, employability, skill training institution, career, competent.

PENDAHULUAN

Kamaruddin (2010) menyatakan bahawa organisasi yang memiliki modal insan dapat menangani perubahan persekitaran seperti globalisasi dan ekonomi berasaskan pengetahuan atau k-ekonomi yang mana akan memudahkan matlamat sesebuah organisasi untuk dicapai. Justeru, penyediaan modal insan adalah amat penting untuk mencapai ekonomi berasaskan pengetahuan ini bagi memastikan ekonomi sesebuah negara dapat terus berkembang dengan baik melalui modal insan yang berkualiti.

Sehubungan itu, Pendidikan dan Latihan Teknikal dan Vokasional atau dikenali sebagai TVET merupakan salah satu aliran yang diiktiraf sebagai satu sistem yang berperanan untuk membentuk individu atau modal insan yang mempunyai kemahiran teknikal dan vokasional yang tinggi seperti yang diinginkan oleh industri. Hal ini turut diperkatakan oleh Lis Christopher, Rohana dan Amirmuddin (2011) bahawa pendidikan yang mencukupi perlu diberikan, khususnya kepada golongan muda untuk menghasilkan tenaga sumber manusia yang mahir dan berpengetahuan terutamanya dalam bidang kejuruteraan bagi memenuhi keperluan industri.

Oleh itu, kerajaan telah mengambil langkah proaktif bagi memperkukuhkan sistem pendidikan dan latihan teknikal dan vokasional dari segi infrastruktur yang lengkap dan kualiti tenaga pengajar. Langkah ini bertujuan memastikan setiap murid yang dilahirkan dalam bidang TVET ini bukan sahaja mempunyai kemahiran dalam bidang teknikal, malahan memiliki kebolehkerjaan seperti yang diutarakan oleh Warraich dan Ameen (2011) bahawa pelajar perlu mempunyai kebolehkerjaan seperti menguasai kemahiran komunikasi, kemahiran penyelesaian masalah dan sebagainya selain daripada kemahiran teknikal dan vokasional.

Latar Belakang Kajian

Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) telah membuka peluang kepada murid yang cenderung dan berminat dalam pendidikan vokasional menerusi program Pendidikan Asas Vokasional (PAV). Menurut Ahmad Tajudin (2012), pelaksanaan PAV bertepatan dengan hasrat kerajaan untuk melahirkan lebih ramai tenaga muda berkemahiran tinggi memandangkan tidak semua murid cenderung ke arah akademik yang lebih berorientasikan peperiksaan semata-mata.

Justeru, KPM telah memutuskan supaya PAV ini diperkenalkan kepada murid bermula seawal tingkatan 1 bagi menggantikan Mata Pelajaran Vokasional (MPV) yang sedang dilaksanakan di tingkatan 4 dan 5 di sekolah menengah harian. Program PAV telah dilaksanakan secara rintis mulai tahun 2012 bagi murid tingkatan 1 di 15 buah sekolah menengah

yang dipilih berdasarkan kriteria tertentu. Pada tahun 2013, sebanyak 135 buah sekolah menengah harian telah dipilih oleh KPM untuk melaksanakan PAV (KPM; 2012).

Oleh itu, terdapat empat komponen yang terlibat dalam kurikulum PAV, iaitu jati diri, teknologi vokasional, kemahiran vokasional dan kemahiran keusahawanan. Bagi kemahiran vokasional terdiri daripada kemahiran vokasional asas dan spesifik. Bagi kemahiran vokasional asas pula merupakan pendidikan Pra-Vokasional yang ditawarkan di tingkatan 1 sahaja. Pra-Vokasional ini meliputi enam bidang kemahiran dalam bidang Kejuruteraan Elektrik, Kejuruteraan Awam, Kejuruteraan Mekanikal, Pertanian, Ekonomi Rumah Tangga dan Teknologi Maklumat dan Komunikasi. Sementara dalam kemahiran vokasional spesifik adalah untuk melahirkan individu yang bersedia memasuki alam pekerjaan seperti yang ditekankan oleh Rahmah, Ishak dan Lai (2011) dalam kajian mereka mendapati graduan institusi pengajian tinggi perlu dipertingkatkan dari segi kebolehan dan kebolehkerjaan bagi memenuhi permintaan pasaran kerja. Jadual 1 menunjukkan struktur kurikulum PAV.

Jadual 1 Struktur Kurikulum Pendidikan Asas Vokasional (BWS=Bilangan Waktu Seminggu), PP = Peratus Penumpuan

Komponen	Dimensi	Mata Pelajaran	Tingkatan Satu		Tingkatan Dua		Tingkatan Tiga	
			B W S	PP (%)	B W S	PP (%)	B W S	PP (%)
Jati Diri	Komunikasi	1. Bahasa Malaysia Komunikasi	10	22	6	14	6	14
		2. <i>English for Communication</i>						
	Patriotisme	3. Sejarah	4	9	2	4	2	4
	Sahsiah	4. Pendidikan Islam/ Pendidikan Moral	4	9	3	7	3	7
		5. Pendidikan Jasmani dan Kesihatan	1	2	1	2	1	2
6. Kokurikulum dan Sukan		2	4	1	2	1	2	
Teknologi Vokasional	Teknologi	Sains, Matematik dan Teknologi Maklumat	4	9	2	4	2	4
Kemahiran Vokasional	Kemahiran Vokasional Asas dan Spesifik	Kemahiran dalam bidang Kejuruteraan Elektrik/Awam/ Mekanikal, Pertanian, Ekonomi Rumah Tangga dan <i>ICT</i>	Pra vokasional		SKM 1		SKM 2	
			20	45	30	67	30	67
Kemahiran Keusahawanan	Keusahawanan	Merentas kurikulum						
Jumlah			45	100	45	100	45	100

Sumber Panduan Pelaksanaan Kurikulum Pendidikan Asas Vokasional (PAV) (2014)

Dalam kurikulum PAV ini, proses pengajaran dan pembelajaran (PdP) atau sekarang dikenali sebagai pembelajaran dan pemudahcaraan (PdPc) adalah berpusatkan murid. Ia bertujuan menggalakkan pembelajaran, mengekalkan minat dan menimbulkan kesedaran murid supaya terus maju dengan menggunakan pendekatan holistik seperti yang dinyatakan oleh Kamaruddin (2010) bahawa strategi pengajaran dan pembelajaran yang menggunakan kaedah pembelajaran kontekstual, pembelajaran konstruktivisme dan pembelajaran berasaskan masalah dapat menyumbang kepada peningkatan kemahiran generik atau keboleherjaan dalam kalangan pelajar.

Rahmah *et al.* (2011) menyatakan bahawa majikan mencadangkan bagi mempertingkatkan kualiti graduan adalah dengan memanjangkan tempoh latihan industri, memperbanyakkan penglibatan pelajar dalam aktiviti pengantarabangsaan bagi mempertingkatkan kemahiran berbahasa Inggeris dan juga menggalakkan penglibatan pelajar dalam aktiviti kokurikulum bagi mempertingkatkan kemahiran *soft skills*. Kesemua ini menjurus kepada pembentukan kebolehkeraan dalam diri individu tersebut. Oleh itu, menurut Zulkifli (2008) penerapan kebolehkeraan perlulah dilakukan secara langsung, sama ada daripada aspek kurikulum dan kokurikulum di sesebuah institusi pendidikan negara ini kerana kedua-dua aspek dapat meningkatkan kualiti diri. Dengan adanya kebolehkeraan dalam diri setiap individu khususnya murid-murid, sudah pasti kualiti diri dapat diserlahkan seperti berkomunikasi dan kemahiran berfikir secara kreatif dan kritis.

Pernyataan Masalah

Meor Shaiful (2006) dalam kajiannya menegaskan bahawa majikan di industri yang mengambil lulusan politeknik untuk bekerja dalam bidang kejuruteraan mendapati status kemahiran generik atau kebolehkeraan pekerja berada pada tahap sederhana. Kenyataan ini turut disokong oleh Jailani, Wan Mohd Rashid dan Noraini (2007) yang menyatakan bahawa tenaga kerja yang berkemahiran teknikal, fleksibel dan kebolehkeraan yang tinggi seperti pemikiran kreatif, kemahiran analitikal dan menyelesaikan masalah berpeluang mendapat tempat di industri bagi memenuhi cabaran yang dihadapi dalam dunia perniagaan. Sementara, Mohd Yusof, Seri Bunian dan Asro (2010) dalam kajian mereka pula mendapati tahap kebolehkeraan berada pada tahap sederhana rendah dalam kalangan pelajar kejuruteraan elektrik di politeknik. Dapatan kajian-kajian lepas ini menunjukkan bahawa tahap kebolehkeraan perlu dititikberatkan oleh setiap individu sama ada untuk belajar atau bekerja.

Dalam pada itu, Seri Bunian (2012) telah mengkaji hubungan antara kebolehkeraan dengan faktor persekitaran pembelajaran dan pendekatan pembelajaran dalam kalangan pelajar politeknik yang melibatkan seramai 527 pelajar semester akhir di lapan buah politeknik. Kajian beliau mendapati

enam elemen kebolehkkerjaan, iaitu kemahiran menggunakan teknologi, kemahiran menyelesaikan masalah, kemahiran kritis dan kreatif, kemahiran asas, kepimpinan dan keusahawanan berada pada tahap sederhana. Hal ini menunjukkan bahawa kebolehkkerjaan itu mempunyai hubungan dengan faktor persekitaran pengajaran dan pembelajaran.

Berdasarkan dapatan-dapatan kajian di atas membuktikan bahawa kebolehkkerjaan dalam kalangan pelajar pendidikan lepas menengah masih berada pada tahap sederhana. Kebolehkkerjaan yang merupakan salah satu kemahiran bukan teknikal seperti berkomunikasi, kemahiran berfikir dan menyelesaikan satu-satu masalah adalah sesuatu yang amat perlu dititikberatkan dalam diri individu tersebut. Para majikan khususnya di peringkat industri amat menekankan kebolehkkerjaan yang perlu dimiliki oleh para pekerja mereka kerana kebolehkkerjaan ini merupakan satu keperluan yang penting untuk terus berdaya saing. Justeru, pengaruh pendidikan asas vokasional terhadap murid-murid di peringkat menengah rendah adalah amat penting untuk memastikan kebolehkkerjaan murid khususnya di sekolah menengah harian terpilih dapat dizahirkan. Hal ini disebabkan kurikulum ini merupakan kesinambungan apabila murid-murid tersebut melanjutkan pengajian di institusi vokasional untuk ke tahap seterusnya ataupun apabila mereka memasuki alam pekerjaan.

Objektif Kajian

Objektif kajian adalah untuk:

- i) Mengetahui pasti perbezaan tahap kemahiran vokasional, strategi pembelajaran dan kebolehkkerjaan dalam kalangan murid PAV.
- ii) Mengetahui pasti perbezaan kebolehkkerjaan murid PAV berdasarkan demografi.
- iii) Mengetahui pasti pengaruh faktor peramal (kemahiran vokasional dan strategi pembelajaran) terhadap kebolehkkerjaan murid PAV.

Hipotesis Kajian

Dalam kajian ini, terdapat hipotesis nol mengikut objektif kajian. Hipotesis-hipotesis dalam kajian ini adalah seperti berikut:

- Ho1 Tidak terdapat perbezaan yang signifikan terhadap keboleherjaan dalam kalangan murid PAV berdasarkan jantina.
- Ho2 Tidak terdapat perbezaan yang signifikan terhadap keboleherjaan dalam kalangan murid PAV berdasarkan bangsa.
- Ho3 Tidak terdapat perbezaan yang signifikan terhadap keboleherjaan dalam kalangan murid PAV berdasarkan kursus.
- Ho4 Tidak terdapat pengaruh yang signifikan berhubung faktor peramal (kemahiran vokasional dan strategi pembelajaran) terhadap keboleherjaan murid PAV.

DAPATAN KAJIAN

Bahagian ini menunjukkan keputusan bagi dapatan kajian yang telah dianalisis secara kuantitatif menggunakan perisian SPSS IBM versi 23.0 berdasarkan instrumen soal selidik. Kajian yang dijalankan adalah untuk mengenal pasti tahap perbezaan kemahiran vokasional, strategi pembelajaran dan keboleherjaan dalam kalangan murid PAV dan mengenal pasti perbezaan keboleherjaan murid PAV berdasarkan demografi serta mengenal pasti pengaruh faktor peramal (kemahiran vokasional dan strategi pembelajaran) terhadap keboleherjaan murid PAV di sekolah menengah harian terpilih di Sabah.

Pengiraan skor instrumen bagi setiap item pemboleh ubah berdasarkan skala Likert 5 dalam bentuk kenyataan positif dan negatif. Setiap item mempunyai set untuk melihat respons daripada responden bagi menunjukkan tahap ketepatan dengan diri terhadap kenyataan setiap pemboleh ubah bebas atau bersandar. Tahap ketepatan tersebut adalah “sangat setuju”, “setuju”, “kurang setuju”, “tidak setuju” dan “sangat tidak setuju”. Bagi kenyataan positif, skor adalah daripada nilai tertinggi 5 kepada nilai terendah 1, manakala bagi kenyataan negatif pula pemberian skor adalah sebaliknya.

Jadual 5 menunjukkan ukuran skor min, manakala Jadual 6, 7 dan 8 menunjukkan tahap perbezaan kemahiran vokasional, strategi pembelajaran dan keboleherjaan dalam kalangan murid PAV. Sementara itu, Jadual 9, 10 dan 11 menunjukkan perbezaan demografi dan Jadual 12 menunjukkan pengaruh pemboleh ubah bebas terhadap pemboleh ubah bersandar.

Jadual 5 Ukuran skor min

Skor Min	Penjelasan Skor
1.00-2.00	Rendah
2.01-3.00	Sederhana Rendah
3.01-4.00	Sederhana Tinggi
4.01-5.00	Tinggi

Jadual 6 Tahap kemahiran vokasional

Item	Min	Sisihan Piawai	Taksiran
B2	3.89	0.85	Sederhana Tinggi
B6	3.76	0.76	Sederhana Tinggi
B7	4.02	0.89	Tinggi
B10	4.04	0.82	Tinggi
Purata	3.92	0.83	Sederhana Tinggi

Berdasarkan Jadual 6, keputusan skor min dan sisihan piawai didapati min keseluruhan untuk pemboleh ubah kemahiran vokasional ialah 3.92 dengan sisihan piawai 0.83. Nilai min menunjukkan bahawa murid PAV mempunyai kemahiran vokasional pada tahap sederhana tinggi.

Jadual 7 Tahap strategi pembelajaran

Item	Min	Sisihan Piawai	Taksiran
C7	4.00	0.73	Tinggi
C8	3.80	0.79	Sederhana Tinggi
C11	4.14	0.82	Tinggi
C16	3.77	1.02	Sederhana Tinggi
Purata	3.93	0.84	Sederhana Tinggi

Berdasarkan Jadual 7, keputusan skor min dan sisihan piawai didapati min keseluruhan untuk pemboleh ubah strategi pembelajaran ialah 3.93 dengan sisihan piawai 0.84. Nilai min menunjukkan bahawa murid PAV mempunyai strategi pembelajaran pada tahap sederhana tinggi.

Jadual 8 Tahap keboleherjaan murid PAV

Item	Min	Sisihan Piawai	Taksiran
D1	3.90	0.83	Sederhana Tinggi
D5	3.96	0.88	Sederhana Tinggi
D8	4.03	0.85	Tinggi
D10	4.10	0.87	Tinggi
Purata	4.00	0.86	Tinggi

Berdasarkan Jadual 8, keputusan skor min dan sisihan piawai didapati min keseluruhan untuk pemboleh ubah keboleherjaan ialah 4.00 dengan sisihan piawai 0.86. Nilai min menunjukkan bahawa murid PAV mempunyai keboleherjaan pada tahap tinggi.

Jadual 9 Jantina

Pemboleh Ubah	N	Min	Sisihan Piawai	t	p
Jantina	123	1.26	0.44	31.73	0.00

Berdasarkan Jadual 9, didapati bilangan sampel kajian adalah seramai 123 orang. Bilangan murid lelaki adalah sebanyak 91 orang dan bilangan murid perempuan adalah sebanyak 32 orang. Min adalah 1.26 dan sisihan piawai pula adalah 0.44. Keputusan ujian ini adalah signifikan, iaitu $t(122) = 31.73, p < .05$. Terdapat perbezaan yang signifikan terhadap keboleherjaan murid PAV berdasarkan jantina. Maka, H_0 yang mengatakan tidak terdapat perbezaan yang signifikan keboleherjaan dalam kalangan murid PAV berdasarkan jantina adalah ditolak.

Jadual 10 Bangsa

	Jumlah Kuasa Dua	df	Min Kuasa Dua	F	Sig.
Antara Kumpulan	49.938	31	1.417	1.498	.072
Dalam Kumpulan	86.079	91	.946		
Jumlah	130.016	122			

Berdasarkan Jadual 10 menunjukkan ujian $F= 1.498$, $p>.05$ satu hala adalah tidak signifikan antara Melayu, Cina, India dan lain-lain (Bumiputera Sabah dan Sarawak). Dapatan kajian menunjukkan tidak terdapat perbezaan yang signifikan terhadap kebolehkerjaan murid PAV berdasarkan bangsa. Maka, H_02 yang mengatakan tidak terdapat perbezaan yang signifikan kebolehkerjaan dalam kalangan murid PAV berdasarkan bangsa adalah gagal ditolak.

Jadual 11 Kursus

	Jumlah Kuasa Dua	df	Min Kuasa Dua	F	Sig.
Antara Kumpulan	51.975	31	1.677	.927	.582
Dalam Kumpulan	164.66	91	1.809		
Jumlah	216.634	122			

Berdasarkan Jadual 11, ujian $F= .927$, $p>.05$ satu hala adalah tidak signifikan antara membuat pakaian, tanaman, akuakultur, penyediaan makanan dan pendawaian elektrik. Dapatan kajian menunjukkan tidak terdapat perbezaan yang signifikan terhadap kebolehkerjaan murid PAV berdasarkan kursus. Maka, H_03 yang mengatakan tidak terdapat perbezaan yang signifikan kebolehkerjaan dalam kalangan murid PAV berdasarkan kursus adalah gagal ditolak.

Jadual 12 Pekali regresi berganda (kemahiran vokasional dan strategi pembelajaran terhadap kebolehkerjaan murid PAV)

Pemboleh Ubah	β	p
Kemahiran Vokasional	.349	.000
Strategi Pembelajaran	.588	.000

Maklumat:	
Kemahiran Vokasional	Strategi Pembelajaran
$p<.05$	$p<.05$
$R^2=.441$	$R^2=.346$
$AR^2=.432$	$AR^2=.340$
$F=47.312$	$F=63.970$

Keputusan dalam Jadual 12 menunjukkan secara signifikan, peramal kemahiran vokasional menyumbang sebanyak ($R^2=.441$, $\beta=.349$, $p<.05$),

manakala peramal strategi pembelajaran juga menunjukkan secara signifikan menyumbangkan sebanyak ($R^2=.346$, $\beta=.588$, $p<.05$) terhadap pemboleh ubah kebolehkeraan. Oleh itu, terdapat pengaruh yang signifikan terhadap kemahiran vokasional dan strategi pembelajaran terhadap kebolehkeraan murid PAV. Maka, Ho4 yang mengatakan tidak terdapat pengaruh yang signifikan faktor peramal (kemahiran vokasional dan strategi pembelajaran) terhadap kebolehkeraan murid PAV adalah ditolak.

KAJIAN LEPAS

Parasuraman dan Hari Prasad (2015) dalam kajian mereka menyatakan bahawa gabungan kemahiran insaniah dan kemahiran teras dapat membentuk individu ke dalam kemahiran mencari pekerjaan yang menumpukan kepada sembilan faktor penting dalam kemahiran mendapatkan kerja seperti keperluan latihan, sifat-sifat peribadi, kemahiran akademik, kemahiran komunikasi, kemahiran insaniah, kemahiran korporat, kemahiran teknikal, kemahiran mencari kerja dan persekolahan. Justeru, dapat ditegaskan bahawa kebolehkeraan ini memainkan peranan yang amat penting khususnya individu itu sendiri dalam mencari sesuatu pekerjaan pada masa akan datang. Sementara itu, Gordon, Rebecca dan J. Duncan (2015) yang membuat kajian berkaitan aktiviti kokurikulum juga menyatakan selain kurikulum yang biasanya dilaksanakan dalam bilik darjah, aktiviti kokurikulum juga secara langsung memainkan peranan yang amat berkesan dalam membentuk kebolehkeraan terhadap pelajar.

Mohamad Sattar, Rose Aminah dan Azlin Rohaini (2012) pula telah menjalankan kajian tentang kemahiran generik dalam kalangan graduan teknikal yang mendapati ramai dalam kalangan graduan tersebut tidak mempunyai kebolehkeraan, sedangkan majikan meletakkan kepentingan yang besar kepada kemahiran interpersonal, kemahiran berfikir dan kualiti peribadi yang pelajar perlu beri penekanan apabila mereka diambil bekerja dalam industri pembuatan kerana majikan amat menekankan kebolehkeraan apabila seseorang individu bekerja khususnya dalam bidang industri.

Latisha dan Surina (2010) yang telah membuat kajian untuk menentukan sama ada kebolehkkerjaan boleh dipertingkatkan melalui belajar bahasa Inggeris untuk tujuan pekerjaan dalam kalangan mahasiswa di Malaysia. Hasil kajian mereka mendapati kebolehkkerjaan dapat dipertingkatkan melalui pengajaran bahasa Inggeris untuk tujuan pekerjaan. Hal ini membuktikan bahawa penguasaan dalam berkomunikasi khususnya dalam bahasa Inggeris secara langsung dapat membentuk kebolehkkerjaan dalam diri pelajar. Kenyataan ini turut disokong oleh Rahmah *et al.* (2011) bahawa graduan institusi pengajian tinggi perlu dipertingkatkan dari segi kebolehkkerjaan, iaitu berkomunikasi bagi memenuhi permintaan pasaran kerja. Dapatan kajian mereka mendapati para majikan mencadangkan agar dipertingkatkan kualiti graduan dari segi penglibatan pelajar dalam aktiviti pengantarabangsaan bagi mempertingkatkan penguasaan berbahasa Inggeris kerana dengan adanya penguasaan yang baik dalam bahasa Inggeris ini secara langsung atau tidak langsung dapat meningkatkan keyakinan dalam diri individu tersebut khususnya apabila berada dalam dunia pekerjaan nanti. Bailey (2009) pula telah mengkaji pembelajaran berasaskan kerja. Hasil dapatan beliau menunjukkan majikan dan pelajar bersetuju pembelajaran berasaskan kerja adalah bermanfaat. Namun bagi kategori kebolehkkerjaan, terdapat perbezaan antara pelajar dan majikan bagi kemahiran berfikir dan kualiti personal. Hal ini turut disokong oleh Poh, Shamsul Kamariah dan Hwa (2009) yang telah membuat kajian ke atas majikan bagi mendapatkan maklum balas berkaitan penguasaan kebolehkkerjaan. Hasil kajian mereka mendapati kebolehkkerjaan yang dimiliki oleh para graduan berada pada tahap sederhana tinggi di samping majikan tidak berpuas hati dengan kemahiran pemikiran kritikal, penyelesaian masalah dan kemahiran dalam bidang bagi menyelesaikan masalah di tempat kerja yang dimiliki oleh graduan. Berdasarkan dapatan-dapatan kajian oleh Bailey serta Poh *et al.* menunjukkan bahawa para majikan amat menitikberatkan penguasaan kebolehkkerjaan dalam kalangan graduan itu sendiri.

Burgaz (2008) yang juga telah menjalankan kajian berbentuk kualitatif bagi menilai kepentingan kebolehkkerjaan daripada perspektif pengetua, graduan belum bekerja, graduan bekerja, guru dan majikan pendidikan teknik dan vokasional di negara Turki mendapati kemahiran berkomunikasi dan kemahiran interpersonal merupakan pilihan utama

kesemua responden. Mitchell (2008) dalam kajiannya pula menyatakan tenaga pengajar meletakkan kepentingan penguasaan kemahiran insaniah adalah amat penting. Ia menunjukkan bahawa kebolehkerjaan itu amat penting daripada perspektif pengetua, graduan, guru dan juga majikan.

Berdasarkan tinjauan literatur dalam dan luar negara berkaitan kebolehkerjaan ini, dapat dirumuskan bahawa kebolehkerjaan memainkan peranan yang amat penting khususnya dalam membentuk keperibadian murid sama ada dari segi kurikulum mahupun kokurikulum serta kemahiran insaniah dan kemahiran teknikal dan vokasional. Justeru, kurikulum PAV yang sedia ada perlu menekankan aspek kebolehkerjaan agar kesinambungan berterusan dapat dilihat apabila murid ini meneruskan pengajian dan kerjaya mereka.

Teori Modal Insan

Teori Modal Insan (*Human Capital Theory*) yang dipelopori oleh Schultz (1961) menekankan bahawa peningkatan pendidikan dan peluasan buruh yang lebih produktif dalam kalangan pelajar merupakan suatu pelaburan modal insan. Teori ini juga pada dasarnya adalah teori perkembangan dalam disiplin ekonomi makro (Schultz, 1963). Pendekatan teori ini telah digunakan oleh Becker (1993) dalam sistem pendidikan yang menyatakan pembangunan manusia meliputi pengetahuan, kepakaran dan kemahiran yang diperoleh oleh seseorang melalui medium pendidikan dan latihan seperti yang ditegaskan oleh Marimuthu, Arokiasamy dan Ismail (2009). Menurut kajian mereka, pembangunan sumber manusia dirujuk sebagai satu proses yang melibatkan latihan, pendidikan, kemahiran, kebolehan, nilai dan sosial yang akan membawa kepada kepuasan kerja.

Teori ini juga selari dengan kajian oleh Quek (2005) bahawa keupayaan institusi pendidikan menyediakan pelajar yang berkebolehkerjaan bagi memenuhi permintaan pasaran kerja merupakan penanda aras kejayaan sesebuah institusi. Oleh itu, para pelajar yang berkebolehkerjaan serta memiliki kemahiran teknikal akan lebih terampil bukan sahaja dapat meneruskan kesinambungan kerjaya khususnya dalam bidang pengajian, malah juga dalam dunia pekerjaan.

Justeru, teori modal insan ini bukan sahaja merujuk kepada lelaki atau perempuan, tetapi meliputi kedua-duanya seperti mana yang ditekankan oleh Schultz bahawa peningkatan pendidikan merupakan suatu pelaburan modal insan dengan penekanan kepada kebolehkkerjaan. Hal ini turut disokong oleh Latisha dan Surina (2010) dalam kajian mereka berkaitan kebolehkkerjaan yang menunjukkan terdapat perbezaan persepsi antara pelajar lelaki dan perempuan terhadap kemahiran teknologi, pembelajaran, inisiatif dan usaha serta komunikasi. Namun, bagi kemahiran penyelesaian masalah dan kerja berpasukan, tidak terdapat perbezaan persepsi antara pelajar lelaki dan perempuan. Oleh itu, dapat dirumuskan bahawa teori ini memberi penekanan kepada pelaburan modal insan, tidak kira lelaki atau perempuan yang mana menjurus kepada kebolehkkerjaan. Justeru, teori ini amat menekankan pelaburan modal insan yang menitikberatkan kebolehkkerjaan dalam kalangan individu itu sendiri, sama ada dalam bidang pendidikan yang diikuti ataupun di alam pekerjaan nanti. Konklusinya, teori ini melibatkan pelaburan modal insan dan pembangunan kebolehkkerjaan dan dapat dikaitkan dengan kerangka kajian yang melibatkan pemboleh ubah bebas, iaitu kemahiran vokasional dan strategi pembelajaran. Bagi kemahiran vokasional, meliputi kemahiran dalam bidang tertentu yang perlu dimiliki oleh setiap individu, manakala strategi pembelajaran melibatkan strategi belajar seperti kontekstual dan kokurikulum yang mana dalam konstruk tersebut yang terdapat pada pemboleh ubah bebas ini adalah merujuk kepada teori modal insan yang menekankan produktiviti dan bersesuaian digunakan sebagai tulang belakang dalam kajian ini.

Model Lankard

Model Lankard yang diasaskan oleh Lankard (1995) telah mengenal pasti tujuh kategori bagi kemahiran *employability* atau kebolehkkerjaan berasaskan kompetensi modul-modul latihan seperti berikut, (i) Mempamerkan imej positif- Mematuhi latihan, mempraktikkan tabiat penjagaan kesihatan yang baik, cara berpakaian yang baik semasa kerja dan menunjukkan keyakinan diri, (ii) Mempraktikkan tabiat kerja yang baik-Mengekalkan kehadiran, mematuhi amalan keselamatan dan berhati-hati semasa kerja, (iii) Menonjolkan tingkah laku kerja yang baik-Menggunakan asas kemahiran sosial, kreatif dan mempunyai azam untuk belajar dan bermaruah dalam kerja, (iv) Berkomunikasi secara efektif-Mempamerkan

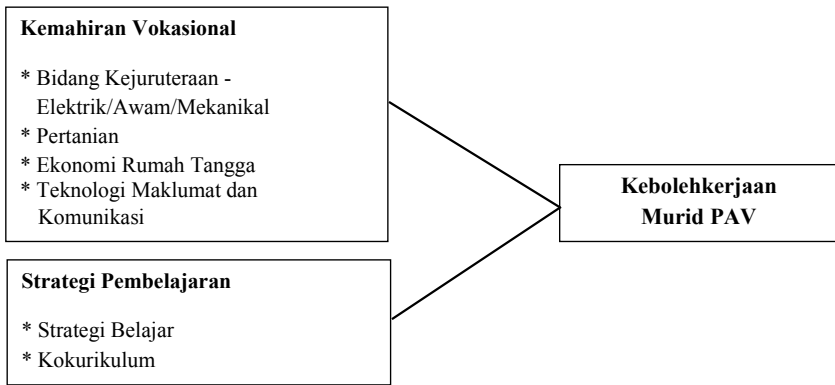
kemahiran bertutur, menulis dan komunikasi lisan dan mempamerkan tabiat mendengar yang baik, (v) Mempraktikkan sikap beretika- Mengamalkan integriti dan membuat keputusan yang baik, menjaga aset dan mematuhi peraturan syarikat, (vi) Bekerjasama-Bekerja sebagai ahli dalam satu kumpulan, bekerja di bawah penyeliaan dan (vii) Menerima tanggungjawab-Menggunakan inisiatif, menggunakan teknik-teknik penyelesaian masalah dan mengurus tanggungjawab personal.

Oleh itu, dalam model ini penekanan diberikan berdasarkan tujuh kategori *employability* atau kebolehkerjaan seperti mempamerkan imej positif, mempraktikkan tabiat kerja yang baik, menonjolkan tingkah laku kerja yang baik, berkomunikasi secara efektif, mempraktikkan sikap beretika, bekerjasama dan menerima tanggungjawab. Kesemua kategori ini menjurus kepada kebolehkerjaan diri yang perlu dimiliki oleh setiap murid apabila mereka memasuki institusi kemahiran dan apabila berada di alam pekerjaan nanti. Perkara ini turut disokong oleh Warraich dan Ameen (2011) bahawa pelajar perlu mempunyai kebolehkerjaan bagi memenuhi keperluan pasaran kerja pada masa kini dan akan datang. Sehubungan itu, Model Lankard ini amat bertepatan dalam kerangka konsep kajian yang menjurus kepada pemboleh ubah bersandar yang memfokuskan kebolehkerjaan kerana dalam model ini jelas memperlihatkan tujuh kategori yang berkaitan dengan kebolehkerjaan seperti yang telah dijelaskan oleh Lankard.

Kerangka Konseptual Kajian

Berdasarkan Teori Modal Insan (*Human Capital Theory*) oleh Schultz (1961) dan Model Lankard oleh Lankard (1995), maka terhasil kerangka konseptual kajian (Rajah 1). Dapat dinyatakan di sini bahawa penekanan dalam pemboleh ubah bebas merupakan faktor yang dimanipulasi oleh pengkaji untuk menentukan hubungannya dengan fenomena yang diperhatikan (Sidek, 2002). Pemboleh ubah bebas ini terdiri daripada kemahiran vokasional dan strategi pembelajaran, manakala pemboleh ubah bersandar merupakan faktor yang diperhatikan dan diukur untuk menentukan kesan pemboleh ubah bebas atau tidak bersandar (Sidek, 2002). Pemboleh ubah bersandar ini menjurus kepada kebolehkerjaan murid PAV di sekolah menengah harian yang terpilih di Sabah.

Rajah 1 Kerangka konseptual kajian

METODOLOGI

Reka Bentuk Kajian

Menurut Mohd Yusof (2001), kajian kuantitatif adalah untuk mengukur tingkah laku dan bagaimana tingkah laku itu boleh dikuantifikasi. Dalam kajian kuantitatif juga, reka bentuk kajian yang biasa digunakan adalah dalam bentuk tinjauan. Reka bentuk tinjauan ini biasanya digunakan untuk mengumpul maklumat responden daripada sampel atau populasi, pengumpulan maklumat serta responden ditanya berdasarkan soal selidik yang telah ditetapkan seperti yang ditekankan oleh Chua (2006) bahawa dalam reka bentuk tinjauan, konsep-konsep dinyatakan dalam borang soal selidik. Perkara ini turut disokong oleh Haron (2009), iaitu kaedah tinjauan ialah kajian yang melibatkan pengambilan data dalam satu jangka masa tertentu sahaja, yang mana selalunya menggunakan set soal selidik sebagai instrumen kajian.

Dalam kajian ini, pengkaji menggunakan reka bentuk tinjauan kerana kajian ini dapat menyatakan tentang sesuatu perkara dengan mengambil kira pelbagai aspek dan faktor yang perlu dinilai. Reka bentuk kajian ini sesuai digunakan kerana dapatan kajian ini merupakan maklumat peristiwa yang sedang berlaku dan boleh digunakan untuk menyelesaikan masalah yang berkaitan pada masa akan datang. Di samping itu, reka bentuk kajian tinjauan

sesuai digunakan untuk mengetahui pemikiran, perasaan dan perbuatan golongan manusia tertentu. Melalui item-item soal selidik, pengkaji dapat meninjau sikap, kepercayaan, persepsi dan tingkah laku bagi kumpulan sasaran yang dikaji.

Populasi dan Sampel Kajian

Dalam kajian ini, populasi sasaran bagi kajian ini terdiri daripada murid menengah rendah yang mengambil program PAV di sekolah menengah harian. Persampelan dilakukan pada populasi kajian hanya melibatkan murid menengah rendah di sekolah menengah harian di Sabah yang mengambil program PAV. Pengkaji menggunakan sampel daripada murid tingkatan 2 dan 3 seramai 123 orang yang mengambil program PAV kerana murid-murid tersebut telah mempelajari kurikulum berkaitan bidang Kejuruteraan, Pertanian, Ekonomi Rumah Tangga dan Teknologi Maklumat dan Komunikasi (TMK) serta bidang Keusahawanan yang merentasi kurikulum semasa di tingkatan 1. Perkara ini selaras seperti yang ditekankan oleh Goh (2005) dan Mohd Anuar dan Norshahril (2011) bahawa sampel dalam kalangan pelajar yang matang dan berpengalaman dalam pembelajaran adalah sesuai untuk memerihalkan pengalaman belajar di institusi bersesuaian dengan soal selidik yang digunakan.

Sehubungan itu, mengikut jadual Cohen, Manion dan Morrison (2001) dengan aras keyakinan 95 peratus, saiz sampel yang diperlukan dalam kajian ini ialah 79 ke 132 orang murid berdasarkan saiz populasi 100 ke 200 orang. Walau bagaimanapun, pengkaji telah memilih semua murid tingkatan 2 dan 3 sebagai responden dalam kajian ini sebanyak 123 orang. Jadual 2 menunjukkan saiz sampel oleh Cohen, Manion dan Morrison.

Jadual 1 Saiz sampel Cohen, Manion dan Morrison (2001)

Saiz Populasi	Ralat Persampelan 5% dan Aras Kebolehpercayaan 95% (Aras Kesignifikan = .05)	Ralat Persampelan 1% dan Aras Kebolehpercayaan 99% (Aras Kesignifikan = .01)
	Saiz Sampel	Saiz Sampel
50	44	50
100	79	99
200	132	196
500	217	476
1,000	278	907
2,000	322	1,661
5,000	357	3,311
10,000	370	4,950
20,000	377	6,578
50,000	381	8,195
100,000	383	8,926
1,000,000	384	9,706

Instrumen Kajian

Soal selidik merupakan instrumen kajian yang digunakan dalam kajian ini seperti yang ditegaskan oleh Sulaiman (2002) bahawa soal selidik ini merupakan satu cara yang paling mudah untuk memperoleh maklumat dan mempunyai lebih kebaikan dibandingkan dengan cara-cara lain dalam usaha untuk mendapatkan maklumat kuantitatif. Sementara itu, Gay dan Peter (2003) mengatakan bahawa penggunaan soal selidik adalah kerana kesesuaian teknik ini untuk mengurangkan atau menjimatkan masa dan kos kajian. Di samping itu, responden tidak akan dipengaruhi oleh pengkaji (Sabitha, 2009). Perkara ini turut ditekankan oleh Haron (2009) bahawa kaedah tinjauan ialah kajian yang melibatkan pengambilan data dalam satu jangka masa tertentu sahaja, yang mana selalunya menggunakan set soal selidik sebagai instrumen kajian.

Oleh itu, dalam soal selidik ini pengkaji telah menyenaraikan kepada beberapa bahagian, iaitu: Bahagian A (Demografi) - i. Jantina: Lelaki dan Perempuan, ii. Bangsa: Melayu, Cina, India dan Lain-Lain

bumiputera Sabah dan Sarawak, iii. Kursus: Tanaman, Pendawaian Elektrik, Akuakultur, Membuat Pakaian, Penyediaan Makanan dan Lain-Lain, Bahagian B (Kemahiran Vokasional–bidang Kejuruteraan, Pertanian, Ekonomi Rumah Tangga serta Teknologi Maklumat dan Komunikasi), Bahagian C (Strategi Pembelajaran–Strategi Belajar dan Kokurikulum) dan Bahagian D (Keboleherjaan Murid PAV). Bagi bahagian B, C dan D, kajian ini menggunakan skala Likert 5 mata (Jadual 3) bagi mengenal pasti keboleherjaan murid PAV.

Jadual 3 Jadual penerangan skala Likert

Skala Keterangan		
[1]	=	Sangat Tidak Setuju (STS)
[2]	=	Tidak Setuju (TS)
[3]	=	Kurang setuju (KS)
[4]	=	Setuju (S)
[5]	=	Sangat Setuju (SS)

Kesahan dan Kebolehpercayaan

Mohd Majid (2000) menyatakan bahawa isu kesahan adalah penting untuk menunjukkan kajian yang dijalankan bukannya semata-mata untuk memenuhi kehendak diri pengkaji, tetapi membenarkan pengkaji untuk menguji keterangan data yang berbeza. Sehubungan itu, pengkaji telah menggunakan pakar untuk mendapatkan kesahan instrumen yang telah diubah suai daripada instrumen pengkaji lepas di samping menggunakan analisis faktor (rujuk Jadual 4). Selepas itu, pengkaji telah mendapatkan nilai *alpha cronbach* untuk mendapatkan kebolehpercayaan instrumen seperti mana yang ditekankan oleh Wiersma (2000) yang menjelaskan bahawa kebolehpercayaan instrumen ialah suatu nilai ukuran untuk menentukan ketekalan skor setiap item. Kebolehpercayaan instrumen soal selidik ini menjelaskan sejauh mana skor-skor dalam setiap item yang diperolehi adalah konsisten atau stabil apabila diuji beberapa kali. Dalam kajian ini, nilai purata *alpha cronbach* keseluruhan pemboleh ubah adalah 0.82 (rujuk Jadual 4) dan mempunyai kebolehpercayaan yang tinggi bersandarkan pada

Babbie (1992), yang mana nilai *alpha cronbach* diklasifikasikan berdasarkan klasifikasi indeks kebolehppercayaan, iaitu nilai 0.90-1.00 adalah sangat tinggi, 0.70-0.89 adalah tinggi, 0.30-0.69 adalah sederhana dan 0.00-0.30 adalah rendah.

Jadual 4 Analisis kesahan dan kebolehppercayaan

Item	Faktor Pemuatan	Cronbach's alpha	Kebolehppercayaan Komposit (CR)	Purata Varians Diekstrak (AVE)
Kemahiran Vokasional				
B2	0.842	0.812	0.875	0.564
B6	0.834			
B7	0.782			
B10	0.788			
Strategi Pembelajaran				
C7	0.776	0.828	0.844	0.580
C8	0.865			
C11	0.767			
C16	0.824			
Kebolehpkerjaan Murid PAV				
D1	0.774	0.817	0.844	0.568
D5	0.820			
D8	0.862			
D10	0.771			

PERBINCANGAN

Kebolehpkerjaan dalam kalangan murid PAV sama ada murid lelaki atau perempuan adalah amat diperlukan oleh majikan pada masa kini. Dapatan kajian menunjukkan bahawa tahap kemahiran vokasional dan strategi pembelajaran dalam kalangan murid PAV adalah sederhana tinggi, manakala tahap kebolehpkerjaan dalam kalangan murid PAV adalah tinggi. Bermaksud, tahap kemahiran vokasional dan strategi pembelajaran perlu ditingkatkan. Di samping itu, terdapat perbezaan yang signifikan terhadap kebolehpkerjaan

murid PAV berdasarkan jantina. Hal ini menunjukkan kebolehkeraan dalam kalangan murid PAV, sama ada lelaki atau perempuan diperlukan dalam semua bidang pekerjaan. Pihak majikan khususnya meletakkan kepentingan kebolehkeraan sebagai sesuatu yang amat penting kerana dengan adanya kebolehkeraan ini dapat memberi impak yang positif, khususnya individu itu sendiri untuk bersaing bukan sahaja di pasaran dalam negara, malahan di luar negara. Kenyataan ini selari seperti yang diutarakan oleh Azalya (2003) berkaitan dengan pandangan majikan terhadap pekerja di industri yang mendapati pihak industri memerlukan pekerja yang berkebolehkeraan seperti fasih berbahasa Melayu dan Inggeris. Berdasarkan bangsa pula yang terdiri daripada Melayu, Cina, India dan lain-lain seperti bumiputera Sabah dan Sarawak didapati tidak terdapat perbezaan yang signifikan terhadap kebolehkeraan murid PAV, sekali gus menunjukkan kebolehkeraan dalam kalangan murid-murid tersebut perlu dizahirkan agar apabila mereka ingin meneruskan pengajian atau memasuki pasaran kerjaya, kebolehkeraan ini dapat ditonjolkan.

Bagi kursus-kursus PAV yang ditawarkan seperti membuat pakaian, akuakultur, penyediaan makanan, tanaman dan pendawaian elektrik untuk sekolah-sekolah menengah harian terpilih di Sabah yang menawarkan PAV menunjukkan tidak terdapat perbezaan yang signifikan terhadap kebolehkeraan murid PAV berdasarkan kursus. Oleh itu, pihak yang berkenaan perlu memastikan kursus-kursus PAV yang diikuti oleh murid-murid semasa berada di tingkatan 1 hingga 3 ditekankan kebolehkeraannya agar memudahkan mereka apabila melanjutkan pengajian di institusi kemahiran atau ke alam pekerjaan kelak. Pendapat ini turut disokong oleh Bailey (2009) yang menyatakan bahawa majikan dan pelajar berpandangan penguasaan kebolehkeraan adalah amat penting apabila bekerja nanti.

Kajian juga mendapati terdapat pengaruh yang signifikan terhadap faktor-faktor penyumbang (kemahiran vokasional dan strategi pembelajaran) terhadap kebolehkeraan murid PAV. Hal ini menunjukkan kemahiran vokasional yang terdiri daripada bidang Kejuruteraan Elektrik/Awam/Mekanikal, Pertanian, Ekonomi Rumah Tangga, Teknologi Maklumat dan Komunikasi serta strategi pembelajaran yang terdiri daripada strategi belajar dan kurikulum mempunyai pengaruh terhadap kebolehkeraan

dalam kalangan murid PAV. Oleh itu, penekanan kebolehkerjaan ini perlu dititikberatkan agar setiap murid yang mengikuti program PAV dapat dizahirkan kebolehkerjaan seperti berkomunikasi, kemahiran berfikir, celik TMK dan yang berkaitan agar mereka dapat bersaing bukan sahaja di dalam negara, malahan di luar negara. Perkara ini selari seperti yang ditekankan dalam Teori Modal Insan oleh Schultz (1961) yang menekankan pelaburan modal insan melalui pendidikan dan latihan kemahiran yang diberikan dan Model Lankard (1995) yang mengutarakan tujuh kategori *employability* atau kebolehkerjaan yang perlu dimiliki oleh setiap individu.

KESIMPULAN

Secara tuntasnya, kebolehkerjaan murid-murid PAV daripada perspektif murid itu sendiri perlu sentiasa dipertingkatkan. Dapatan kajian ini juga membawa kesan bahawa kebolehkerjaan murid PAV di sekolah menengah harian terpilih khususnya di Sabah memerlukan perhatian dan penambahbaikan yang berterusan. Bermaksud, kebolehkerjaan murid PAV di sekolah menengah harian yang terpilih masih memerlukan perhatian daripada pihak yang berkepentingan seperti Bahagian Pendidikan Teknik dan Vokasional (BPTV), Bahagian Pembangunan Kurikulum (BPK) dan pihak-pihak berkepentingan yang lain seperti Jabatan Pendidikan Negeri (JPN), Pejabat Pendidikan Daerah (PPD), sekolah, guru, ibu bapa dan murid-murid yang mengambil program PAV serta pihak industri agar elemen-elemen yang perlu ditambah baik diberi keutamaan khususnya dalam aspek kebolehkerjaan.

RUJUKAN

- Ahmad T. (2012). *Projek Rintis Program Pendidikan Asas Vokasional (PAV)*. Berita Harian.
- Azalya A. (2003). *Kepentingan kemahiran generik di kalangan pekerja di industri elektrik dan elektronik Bayan Lepas Pulau Pinang*. Projek Sarjana Muda. Skudai: Universiti Teknologi Malaysia.
- Babbie, E. (1992). *The practice of social research*. California: Wardsworth Publishing Company.

- Bailey, S. A. (2009). *Student and employer perceptions of work-based learning in rural Community Colleges in Mississippi*. Thesis PhD: Mississippi State University.
- Burgaz, B. (2008). Employability competences of vocational secondary school. *Egitim Arastirmalari-Eurasian Journal of Educational Research*, 31, pp. 17–34.
- Chua, Yan Piaw. (2006). *Asas statistik penyelidikan buku 2*. Kuala Lumpur: McGraw Hill. Sdn. Bhd.
- Chua, Yan Piaw. (2006). *Kaedah penyelidikan buku 1*. Kuala Lumpur: McGraw Hill. Sdn. Bhd.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Approaches to quantitative data analysis. Research methods in education*.
- Gay L. & Peter A. (2003). *Educational research: Competencies for analysis and applications. (7th. Ed.)*. New Jersey: Upper Saddle River, Prentice Hall Inc.
- G. Clark, R. Marsden & J. Whyatt. (2015). *It's everything else you do: Alumni views on extracurricular activities and employability*. Active Learning in Higher Education, Pp. 1–15.
- Goh, S. C. (2005). *Perceptions of learning environment, learning approaches and learning outcomes. A study of private higher institution in Malaysia from twinning program*. Tesis Doktor Falsafah. Adelaide: University of Adelaide.
- Haron, N. A. (2009). Sikap pelajar terhadap penggunaan blog dalam mempelajari kursus teknologi maklumat melalui computer supported collaborative learning. Tesis Sarjana Pendidikan (Teknologi Pendidikan). Skudai: Universiti Teknologi Malaysia.
- Jailani, M. Y., Wan Mohd Rashid, W. A., Noraini, K. & Wahid, R. (2007). Technical and Vocational Education and Training TVET from Malaysia Perspective. In. *2nd International TT-TVET EU-Asia Link project Meeting*. VEDC Malang.
- J. Parasuraman & N. Hari Prasad. (2015). Acquisition of corporate employability skills: A study with reference to engineering graduates. *The IUP Journal of Soft Skills*, Vol. 38 IX (2).
- Kamaruddin, M. T. (2010). *Penilaian pembangunan kemahiran generik dalam kalangan pelajar tahun akhir Kolej Komuniti Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia*. Tesis PhD. Bangi: Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Kementerian Pelajaran Malaysia. (2011). *Pelan Strategik Transformasi Pendidikan Vokasional*. Selangor: Cepad Cetak Sdn. Bhd.
- Kementerian Pelajaran Malaysia. (2012). *Rasional Kolej Vokasional*. Dicapai pada 6 November 2015 dari: [http://www.smtldm.com/portal/attachments/article/53/a\)%20%20RASIONAL%20KV.pdf](http://www.smtldm.com/portal/attachments/article/53/a)%20%20RASIONAL%20KV.pdf).
- Kementerian Pendidikan Malaysia. (2014). *Panduan Pelaksanaan Kurikulum Pendidikan Asas Vokasional (PAV)*.

- Lankard, B. A. (1995). *Employability the fifth basic skills*. Columbus Ohio. Career and Vocational Education.
- Latisha Asmaak, S., & Surina, N. (2010). Employability Awareness among Malaysian Undergraduates. *International Journal of Business and Management*, Vol. 5, No. 8.
- Lis Christopher, Rohana & Amirmuddin. (2011). Transformasi Pendidikan Teknik dan Vokasional: Membentuk Pemimpin Masa Depan. Dicapai pada 2 November 2012 dari Universiti Teknologi Malaysia; http://eprints.utm.my/14916/1/Transformasi_Pendidikan_Teknik_dan_Vokasional_-eprint1.pdf
- Marimuthu, M., Arokiasamy, L., & Ismail, M. (2009). Human capital development and its impact on firm performance: Evidence from developmental economics. *The Journal of International Social Research*, 2 (8), summer.
- Mitchell, G. W. (2008). *Essential soft skills for success in the twenty-first century workforce as perceived by Alabama Business/Marketing educators*. Tesis PhD. Alabama: Auburn University.
- Mohd Anuar, A. R., & Norshahril, A. H. (2011). Kesan persekitaran terhadap pembangunan emosi pelajar di fakulti pendidikan, UTM. *Journal of Education Psychology & Counseling*, pp. 141–161.
- Mohd Majid, K. (2000). *Kaedah penyelidikan pendidikan*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Mohamad Sattar Rasul, Rose Aminah Abdul Rauf, Azlin Norhaini Mansor, Ruhizan Mohamad Yasin & Zamri Mahamod. (2012). *Importance of employability skills for technical and vocational students*. The 3rd International Conference on Learner Diversity 18–19 September 2012, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Mohammad Yusuf. (2001). *Kaedah penyelidikan kuantitatif*. Dlm. Ahmat Adam & Saidatul Normis Mahali (Eds.). *Penyelidikan dan Penulisan Ilmiah: Prosiding Seminar Penyelidikan dan Penulisan Ilmiah*, pp. 22–29. Kota Kinabalu: Pusat Penataran Ilmu dan Bahasa, Universiti Malaysia Sabah.
- Mohd Yusof, H., Seri Bunian, M., Asro, A. K., & Ramlee, M. (2010). Kemahiran Insaniah dalam kalangan pelajar kejuruteraan elektrik Politeknik Sultan Azlan Shah. *STSS 2010*. Kuantan: University Teknologi MARA.
- Poh Yen, N., Shamsul Kamariah, A., Hwa, P., & Nee Nga Huong, T. (2009). Employers' feedback on business graduates: An exploratory study in Curtin Sarawak. *International Review of Business Research Papers*, 5(4), pp. 306–321.
- Quek, A. H. (2005). Learning for the workplace: A case study in graduate employees' generic competencies. *Journal of Workplace Learning*, 17 (4), pp. 231–242.
- Rahmah, I., Ishak, Y., & Lai, W. S. (2011). Employers' perceptions on graduates in Malaysian services sector. *International Business Management*, 5(3), pp. 184–193

- Sabitha Marican. (2009). *Penyelidikan sains sosial, pendekatan pragmatik*. Kuala Lumpur: Edusystem Sdn. Bhd.
- Schultz, T.W. (1961). Investment in human capital. *American Economic Review*, pp. 1–16
- Schultz, T.W. (1963). *The economic value of education*. New York: Columbia University Press.
- Seri Bunian, M. (2012). *Faktor persekitaran pembelajaran, pendekatan pembelajaran dan kemahiran generik dalam kalangan pelajar politeknik*. Tesis PhD. Bangi: Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Sidek Mohd. Noah. (2002). *Reka bentuk penyelidikan*. Serdang: Penerbit Universiti Putra Malaysia.
- Sulaiman, N. R. (2002). *Analisis data dalam penyelidikan pendidikan*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Warraich, N. F., & Ameen, K. (2011). Employability skills of LIS graduates in Pakistan: needs and expectations. *Emerald Library Management*, 32(3), pp. 209–224.
- Wiersma, W. (2000). *Research in education: An introduction*. Boston: Allyn and Bacon.
- Zulkifli, M. (2008). *Pelaksanaan dan penilaian kemahiran insaniah dalam mata pelajaran kokurikulum di UTHM*. Tesis Sarjana. Batu Pahat: Universiti Tun Hussien Onn.